

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Égész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi előjáróságoknak egész évre 8 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor térfogata 20 fillér.
Nyilttér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A keresztek

ugy állanak a borostásra beretvált tarlón, mint sárga és erős katonái ennek a háborus, katonás országnak.

S hála az Istennek, sűrűn, tömött sorokban állják a glédát ezek a kereszt-katonák, amelyek épen olyan tényezői a háboru további életének, mint a puska-por, golyó, ágyu, fegyver s mindezeknek irányító esze: az ember.

Ha végignézzük Gömör napsütéses földjein, majdnem mindenütt a cséplés zakatolása állít meg, az aratás előbbi munkáin szerencsésen túl vagyunk.

Az alispán magvas és világos jelentést terjesztett a vármegyei közgyűlés elé, melyet mi büszke örömmel adtunk az elmúlt héten napvilágra s amely megállapítja a termésünk közepesen jó voltát, de vázolja azon nehéz körülményeket is, amelyek között a munkaerőt előteremtése és munkába állítása kellett.

A gömöri áldásos földnek ezen eredménye nemcsak arról beszél, a glédába sorakozó keresztek nemcsak azt dokumentálják, hogy az emberi munka serény, kötelességtudó, az isteni áldás nagy és hálára kötelező volt, hanem dicséri azt a gépiesen pontos és lelkesen lüktető szervezetet is, amely az aratás nehéz napjait a helyes munkabecsúrással könnyűvé tette, amely letörölte derék gazdáink homlokáról a gondok ránczait s kaszát adott s a kaszához kezét adott mindenüvé, ahová egy szemet is teremt a gömöri föld hatalmas őseréje.

Dicsőhimnuszt kellene zengenünk közigazgatásunkról s annak erős fejről: az alispán lagyszabású tevékenységéről, de úgy érezzük, hogy a közigazgatás már a háboru első fázisaiban levizsgázott s ez csak folytatása volt életérős tevékenységének, folytatása annak a szerves és fontos munkának, amely mindenki elismerését megérdemli s mindenki csodálatát eredményezheti. — Nem végzünk hivatatlan munkát, ha a gazdaközönség meleg köszönetét foglaljuk ezekbe a kurta sorokba.

A gömöri kereszt-katonákat áldja meg az Isten s tartsa meg Gömörnek az irányító hatalom s akkor nyugodtan várjuk a további életet, küzdelmet s a végén mint gyönyörű napfényt, meséből szakadt glóriát: a békét!

„A köztisztviselők megélhetésének biztosítása.”

— Mihályfalvi FORGON LAJOS dr. cikke. —

A „Gömör-Kishont”-nak régi, nagyértékű munkatársa: mihályfalvi Forgon Lajos dr. pécsi postáigazgató helyettes, akit Gömörhöz a szármaszás s a szeretet kötelei fűznek, a köztisztviselők megélhetésének biztosításáról terjedelmes és értékes cikket írt „Az Ujság” vasárnapi számában, amelyet közérdekű voltánál fogva kötelességünk nagy vonásokban ismertetni:

A drágaság hihetetlen magassága leginkább a tisztviselői osztályt sújtja s kiszámíthatatlannak mondja azt a romlást, melynek minden tisztviselő, akinek magánvagyonja nincs, elébe néz.

„Hogy ez a romlás eddig is be nem következett — írja — valóságos csodaszámba megy s főleg a köztisztviselői kar józanságának és annak a reménykedésnek köszönhető, hogy hátha mégis csak javulni fog a helyzet a háboru befejeztével. Hogy miből élnek ma a köztisztviselők a 10 koronás húsáruk, egy koronás lisztáruk és a 20 filléres tojásáruk idejében: igazán nehéz megmondani. De nem is kérdezi ezt tőlük senki. Aki egyedül érdeklődik sorsuk iránt, a kormány, a rendelkezésére álló eszközökkel igyekezett a helyzetükön segíteni, mikor előbb rendkívüli segélyt adott a kisebb fizetésűeknek, rendkívüli előleget és később háborus segélyt valamennyinek. És ezzel az akció befejezést nyert, az árták lezáródtak. A köztisztviselők pedig csak kinlódni, itt-ott már nyomorognak, néhol még reménykednek is tovább; a baj nem szűnik, sőt szaporodik, az intelligencia zömének, a köztisztviselői karnak veszedelme, katasztrófája folyton közeledik.”

Az anyagi segítséget nem tartja elegendőnek, mert tapasztalati tények igazolják, hogy az anyagi segítség hirtelen mindennek az áremelkedését nivolválja s így a pénz csak keresztül megy a tisztviselő kezén, de nem segít a siralmas helyzeten.

Amellett foglal állást, hogy a tisztviselői járandóságoknak egy bizonyos részét természetben járó javakban kell kiszolgáltatni. — A természetbeni járandóságok, legyenek első sorban élelmiszerek, másodsorban ruházati cikkek vagy egészen elkészítve, vagy legalább az anyag, ugymint: szövetek, vásznak stb. kiszolgáltatása; harmadsorban nem elsőrendű élet-szükségletek, de az intelligens ember életmódjához tartozó élvezeti cikkek. — Ezeket kívül minden családos tisztviselőnek egészséges lakás, kerttel, a hol a háztartáshoz szükséges zöldség és zöldfőzelék is termelhető.

A kivétel nem lesz nehéz. A magyar államnak több rendbeli magángazdasága van, melynek termelvényeit ma a rendes forgalom útján értékesíti. Ezekből a magángazdaságokból bőven futja a köztisztviselők legfőbb szükségleteiként szereplő liszt (gabona), főzelék, burgonya, az állami erdők elegendő tűzifát, az állami kőszénbányák elegendő szenet szolgáltatnak; be lehet könnyen rendezkedni az állami uradal-

makban tej- és vajtermelésre, sertéshizlálásra és konzerválásra, sertéshúsáruk készítésére is; az államilag szubvencionált gyárakból gyapju, len, pamut és selyemszöveteket lehet biztosítani, a hagyma és zöldségtermelést akár az állami birtokokon, akár pedig az egyes városok és nagyobb községek határában állami támogatással, akár saját üzemben, akár kerti bérlegadásokban könnyű szerrel lehet biztosítani. A köztisztviselők és szolgálk részére minden városban és nagyobb községben lehet egészséges és célirányos berendezési lakásokból álló tisztviselői telepeket, kerti városrészeket építeni s a ház és telek használata fejében az állam megtakarítaná magának a lakáspénzeket; a fűtőtűz és tatarozás költségében való arányos részesedést a közalkalmazottak szívesen elvállalják.

Olyan kérdés ez, amivel már rendes viszonyok között is lehetett, sőt kellett volna foglalkozni, de most, mikor a köztisztviselői kar a közgazdasági egyensúly fölborulása miatt katasztrófális helyzetbe jutott: halálos bűn volna vele nem foglalkozni. A most küszöbön álló új fogyasztási időszak beköszönését semmi esetre sem szabad tétlenül bevárni. A ki ismerős nemcsak egy két tisztviselőnek, hanem a tisztviselői kar egy egy nagyobb csoportjának azzal a létfontartási küzdelmével, amit az utolsó tíz hónapban a mindennapi megélhetés biztosítására szükséges liszt és zsir beszerzéséért folytatott: csak borzadva gondol arra, hogy ez a kétségbeejtő küzdelem megismétlődhetik. Nem ütötte volna ezt a baját a köztisztviselői kar, azért nem tudna róla még az illetékes körök sem annyit, amennyit pedig tudniok szükséges volna, mert ez a nagyobb elismerésre érdemes intelligens nemzetscsoport — mely sokszor keservesebb harcokat vívott és többet nélkülözött a front mögött, mint nagy hálánkra és közelszemesre érdemesült vitéz katonáink a fronton — nem látta czélszerűnek a saját baját előtérbe tolni ott, ahol sokkal nagyobb nemzetscsoportok, egész nagy területek lakosságának s az egész állami és nemzetlétnak érdekei forognak kockán.

Bizony mondom, egy a tavalyhoz hasonló fogyasztási év küzdelmeit nem bírja a magyar köztisztviselői kar másodsorban is elviselni s a fenyegető katasztrófát, az erkölcsi, a lelki és testi összerokkadást nagy hiba lenne akár csak passzíve is előidézni.

Legfőbb ideje, hogy az állam sürgősen gondoskodjék a közalkalmazottak megélhetésének biztosításáról s addig is, míg az általánosabb természetbeni fizetés rendszerét megvalósíthatja, már a folyó év nyaratól kezdve biztosítsa valamely erre alkalmas, a háboru intézkedések keretében minden nehézség nélkül keresztülvihető módon a közalkalmazottak megélhetéséhez szükséges liszt, burgonya, főzelék, zsir, tűzifa és kőszén — jó minőségben és tisztességes áron való — kiszolgáltatását.

Világháború.

Az entente hadseregek offenzívái a különböző harcsteren nagy erővel dühöngenek tovább. Némi változatosságot csak az hoz ezekbe, hogy például az orosz frontnak különböző részein nem egyszerre folynak le a hadműveletek, hanem az egyik részen most, a másik részen szünet van egy pár hétig és szünet után veszik föl újból a hadműveletek fonalát.

Ilyen szünet volt aránylag legutóbb a mi orosz frontjainkon, ahol az ellenségnek föl kellett frissítenie csapatait, ki kellett hevernie veszteségeit, mielőtt újabb vállalkozásokba foghatna. Biztosak voltunk benne, hogy az oroszok látszólagos pihenése a volhyniai, keleti galicziai és bukovinai kárpáti frontjainkon nem jelenti a hadműveletek abbahagyását, mert bár az ellenség emberekben rettenetes veszteséget szenvedett, az a talán egy milliónyi veszteség még nem meríti ki egészen az orosz seregeket. Lapjaik szövege is tették ezt mostanában, hogy ők nem spórolnak az emberekkel, mert ember van elég, de más kérdés az, hogy municzió van-e bővében? s rájuk nézve ez sokkal fontosabb dolog.

A mi frontjainkon pár heti pihentetés után — úgy látszik — kipótolták az emberveszteségeket, mert már újra kezdték a héten a harcokat. Most még csak a kezdet kezdetén vannak a második rohamok. — Így Volhyniában északon is próbálkoztak, de ott nem járt eredménynyel vállalkozásuk: némi sikerük azonban volt a Lipa folyónál Bródytól északra, a hol csapatainkat pár kilométerre visszavontuk az orosz tömegek elől. Próbálkoznak Dél Galicziában Obertyn körül, de egyelőre visszaverték

őket. A bukovinai Kárpátok némely helyein is folynak kisebb harcok s eredményesen visszazoritották az oroszokat a máramosmegyei határhegyekről is. — Ujabb jelentés szerint itt előnyomultunk. Most itt mindenütt újabb rohamok, újabb harcok várhatók s egy német jelentés szerint itt a mi frontjainkon török segítő csapatok fognak megjelenni, hogy evvel is bizonyítsák a szövetségi együttműködést. Ugy tudjuk, tőlünk is mentek már régebben egyes csapatok Törökországba a Dardanellákhoz, Jeruzsálem, Szuezi és Bagdad vidékére. A törököknek pedig bizonyára nagy, föl nem használt ember-tartalékjaik vannak még, mert az ő háborújuk még nem volt milliók harcza, mint a mienk.

Az orosz frontok északibb részein Baronovicsi és Pinszk körül szintén nyugalmi időszak állott be, ki kellett pihenniük a rettentő veszteségeket, a melyeket semmi eredményért kellett szenvedniük. A bajor és erdélyi csapatok keményen helytállottak, de állásaik is hatalmasan meg vannak erősítve. Ujabbán a Szczara folyó mellett verték jól vissza az oroszokat.

A legészakibb fronton van most a gyújtópont még mindig. Egyenesen Hindenburg ellen támadt az orosz sereg, hogy Riga és Dünaburg alól távolabbra nyomja a németeket, mert különben ez a két nagy város könnyen elveszhet az oroszokra nézve. De hiába próbálkoztak akár Rigától délre az ekau-kekaui uton, akár Jakobstadt mellett, akár Szmorgon körül; nem értek el semmi sikert, csak veszteségeket. Hindenburg kemény legényei méltóknak bizonyultak régi hírvükhöz.

Az olasz fronton dühös offenzívát in-

ditott Cadorna nagy erővel, de hiába igyekezett akár a Sugana völgytől délre a Monte Zebiónál, akár a Dolomitokban, akár a karinthiai határon, akár Görznel és a Doberdón, nem volt más eredmény mint a hiába kiontott vér a sziklák környékén; nem tudtak előbbre jutni.

Az angol-francia hatalmas offenzíva is halva született műnek látszik. Három hét alatt elpazaroltak a Somme folyótól északra és délre tengernyi municziót és egy negyedmillió embert s nyertek ezért vagy 8 kilométer széles területet 40 kilométer hosszúságban s a németek már ellentámadásokba mennek át. De azért itt is tovább fog dühöngeni, tombolni a harc és jól van ez így: hadd tombolja ki az erejét minél előbb. Lássuk: ki hát az erősebb, ha tette kerül a sor?! Így legalább ők se bolondíthatják sokáig a saját népeiket, ha ezek megfognak győzödni arról, hogy legnagyobb erőfeszítéseik hiábavalók.

E mellett a bámulatos német energia nem hagyta abba Verdun ostromát sem; ott is tombol és hullámzik a harc; most a francziák próbálják veszteségeiket ellentámadásokkal visszazerezni a Maas keleti oldalán, de eredmény nélkül s a németek némi előnyomulást tettek.

A Balkánon csend van. Csak a Vojusa partján Dél Albániában folynak túzérési harcok. Görögországban Sarraill francia fővezér jelentgeti, hogy nem sokára beletognak ők is a harcba.

A török ázsiai harcsteren változó szerencsével folynak a harcok. A Fekete tenger partján és Erzerumtól nyugatra az oroszok nyomultak most előre, míg a Perzsa határon Ravenduznál visszaüttek az orosz seregeket, tovább délre Bagdad irányában pedig már Kermansahon

TÁRCZA.

Költői levél.*)

Kedves Julius húgom!

Irom e levelet

Kedves leveledre, melyben Te engemet Oly nagy szeretettel áthatott sorokban Nemrég fölkerestél, kérdezőn azokban, Hogy a nagyszünet napjait mint töltöm, Itt, az istenáldott kismagyar Áltöldön?... — Mondhatom Juluskám, felségesen élek! Holmi szerb királyljal nem igen cserélek. Ezért poémát is igen könnyen írok, Míg egy-egy rim akad, vérkönnyet nem sírok. — Multkori poémám, azt írod, hogy tetszett, Pedig itt ott bizony hibás volt a metszet; De Ti szigorúan meg nem bíráljátok S költői fúrtimet meg nem nyíráljátok, Így hát hevenyészett költői levélben Szállok tihozzátok akár minden héten. ... Azt hiszem, e sorok jobb kedvben találják, Mint a multkoriai. A muszkák megálltak. Messze, nagyon messze vannak a határtól, Édes mindnyájunknak drága hazájától. *Etelkának* nincsen oka félelemre,**) Nem jöhet a muszka Máramaroszigetre. Most már a mieink újra verik őket, — Noha vetettek ők harcba nagy erőket — De nem adok neki két hetet vagy három, Ujra muszka nyakán látjuk majd a jármat, Azon a fronton is, a hol némi csekély Eredményt küzdött ki nagysokára szegény!...

*) Kaptuk 6. közzelhetjük Komoróczy Miklós rozsnyói kath. főgimn. tanárnak, húgához Steinhäuszné-Trajtler Jolán urasszonyhoz intézett kedves költői levelét, mely majd kedves humorával, majd mélyreható érzelem gazdagságával olvasóinkat bizonyára érdekelni fogja a vármegyénkire való vonatkozásaival. — **) Szülei Máramaroszigeten laktak.

... De lelkemben én is nagy bánatot érzek, Azokért, akiknek a szíve értünk vértett... Akik az új harcok nagy förgetegében Hős halált haltak a szent ügy nevében! Kiket vármegyénk is a hősi halálban Övéikkel együtt gyászol fájalmában!)

... De nem haltak ők meg!... Csillag lett belőlük!...

Soha el nem muló, megszentelt emlékü
Egy szebb, egy jobb jövő virrasztó szempárja;
Hazánk borus egén lelkünk szívárványa...
Hő imádság röppen értük a nagy Égbe,
Igazságos Isten trónjának elébe!...
S millióknak ajkán csendül föl *egy ének*:
Főnséges himnusza a hős magyar népnek!...
... És mi, akik itthon harcolunk a léttel,
Czivilizált népek kultur-fegyverével;
Bizzunk és reméljük: fény jó a borura,
Békés munka leszen osztályrészünk újra!...

Kies, bérczes Gömör szívemhez van növe!
— Azért, hogy most messze vagyok elmenőbe,
Azért, hogy köztetek nem lehetek, Lelkem,
Azért vissza-visszaröppen oda lelkem.
De most nincsen idő enyhe pihenőre,
Minden téren szükség van munkaerőre.
Én is gazdasági hadi-munkásképpen
Aratok, csépelek szép Pozsonymegyében.²⁾
Munka, szórakozás, váltakozva járja.
És a magyar gazda munkája megáldva
Ontja bőtermését annak a szent földnek,
Amelyért most tusát vívnek a honvédek!...
... Ropog a gabuaszár, peng a kasza szépen,
Pacsirta éneke fönhangzik a légben.
... Mintha imádságot csicseregne ajka,
Mikor szorgos képés a keresztet rakja;

¹⁾ A legutóbbi harcokban hősi halált halt gömöri fiuk emlékének áldoz.

²⁾ Andrassy Manó gróf pozsonymegyei (Pálffy-féle) birtokain kisegítő gazdasági tisztként működik folyó évi június eleje óta.

Mintha minden fűszáll csillogó vízgyöngye
Millió magyarnak hála-, örömkönyve,
Harmatként szállna föl a magas Égre,
Az Istentől végső nagy diadalt kérve!...
... Repeső lélekkel, álmódóva nézem
Hullámzó táblákon munkálkodó népem,
Amint hangyamódra megsűröngve forgva
Az Isten áldását összegyűjti, hordja...
Pergő cséplőgépek egyhangu zugása
Mintha orgonáknak lenne a bűgása;
Mintha minden, minden hő imádság volna,
Mintha minden, minden csak a harcról szólna!
... Markozó leányok nótája ha csendül,
Nem regél pajzánul boldog szerelemről!...
Harcba, háboruba küzdő katonákról,
Förgeteges harcok vénjéről, ifjáról
Szól a búbanatos síró rivó ének
Jajszavaként a nagy, a nehéz küzdelemnek...
... A hazai földnek minden kis göröngye
— A melyen ott csillog nyári harmat gyöngye.
Kenyeret, tápot nyujt küzdő nemzetének:
Ezért száll az Égre hozsánna, szent ének!...

Ti hogy vagytok Lelkem?... Hiszem és remélem,

A Ti dolgotok is takarosán mégyen.
Igaz, a járások, úgy tudom, most árva,
Hogy a kedves *Princzi*³⁾ Galicziát járja.
Vigasztaljátok meg *Margitkáját*⁴⁾ szépen,
Az ideiglenes hadi-özevegységben.
— Különben is csendes most az *élenk város*,
Kaszinó, pinczésés nagyon is hiányos.
Mezei hadaknál most nagy munka járja,
Kezeik között nem foroghat a kártya.
*Atyus*⁵⁾ Szentkirályban most boldogan csépel,
*Ede bátyó*⁶⁾ szőlőt dédelget serényen,

³⁾ Molitórisz Zoltán járási főszolgabíró, aki most mint sorozóbíró tsági tag Galicziában működik. — ⁴⁾ A felesége. — ⁵⁾ Walther Gyula földbirtokos. — ⁶⁾ Hönseh Ede ny. bánatanácsos.

tul fizik az oroszokat Persia belsejében.

Mezopotámiában 50 fokos meleg van, ott szünetelnek a harcok.

Arábiában Mekka vidékén az angolok fellázították az arab törzseket s ezek most Mekkát elfoglalták. De már utána van az új emir a rendet csináló török sereggel.

Egyiptom felé Katia környékén előrsi csatározások folynak török és angol csapatok közt.

A világháború második évfordulóját is elértek és tetőpontra lobogtak föl a háború lángjai s még várhatjuk azoknak fokozódását.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat városi képviselőtestülete f. hó 25-én délután dr. Kovács László polgármester elnöklésével látogatott közgyűlést tartott. — A közgyűlésnek két kiemelkedő momentuma volt, az első, hogy a polgármester köz és társadalmi életünk kimagasló alakjáról, az alhunyt dr. Lőcherer Tamásról az igaz kegyelet meleg hangján emlékezett meg, a második pedig az, hogy a közgyűlésen első ízben jelent meg a város diszpolgára: Bornemisza László nyug. főispán, ki mint a virilis vármegyei muzeumegylet képviselő elnök lett tagja a képviselőtestületnek s első megjelenése alkalmából dr. Kovács László melegen üdvözölte az érdemes férfit, aki a nem várt figyelem által mélyen meghatva köszönte meg a szép üdvözlő szavakat.

* * *

A közgyűlésen a tisztviselőkön kívül jelen voltak: Benyó László, Bodor István, Bornemisza László, Braun Zsigmond, Cseh János, Fekete Pál, Grózinger Miksa, dr. Kármán Aladár, László Hugó, Lengyel Pál, Lévai Izsó, Marikovszky Géza, id. Rábely Miklós, dr. Ráróssy Gyula, Rónay Gyula, Stolcz Zsigmond, Varga István, dr. Wallentinyi Dezső, dr. Weinberger Rezső, Zachar Gusztáv és dr. Zehery István.

Napirend előtt szót emelt dr. Kovács László polgármester, őszinte és meleg szavakkal emlékezett meg dr. Lőcherer Tamás elhunytáról s arról a nemes emberbaráti, társadalmi, tanügyi és közegészségügyi értékes munkásságról, melyet

Seres Pista⁷⁾ csert hánt baka panganóttal, Eriadt Gyurka⁸⁾ lőt fut izzadt halántékkal; Gyenes Farkas Gyula⁹⁾ ezreket számol, Szmik Laci¹⁰⁾ mellette térdig pénzben gázol. Dr. Hajdu¹¹⁾, ha nincs, csinál betegséget, Mert betegség nélkül már ő meg nem élhet. Dr. Urszinyinek¹²⁾ afféle búvárnak Gondolati, tudom, új gyógymódon járnak. Szimpatikus Béla¹³⁾ nagy terveket forral, Főzőget és kotyvaszt jó patikus orral. S ha még a gárdához jön, a papunk János,¹⁴⁾ A kedves társaság nem létszen hiányos. Aliról¹⁵⁾ nem szólván, aki most kétlaki, Fél hétig Putnokot, majd Feledet laki. Hölgyek koszorúja kertészkedik, befőz; S minden fronton, tudom, nagyon fényesen győz l...

Ugy miként a magyar, osztrák, bolgár, német S velünk küzdő török entet szövetséget Ver pocékká minden háborus nagy fronton. — Most a gar angliust ütögetvén kontyon. — ... De végzem soraim! Ezer öleléssel, Igaz szeretettel, őszinte érzéssel, Illő barátsággal, szives üdvözléssel, Számtalan kézesókkal, teljes tisztelettel — Szóval akinek mi dukál, osztogasd el — Vagyok Szilárd-pusztán, folyó esztendőben, Julius havának kellős közepében, Kedvesen és sokat gondolva reátok, Most messze nyaraló

Móczy Nagypátok.¹⁶⁾

⁷⁾ Ügyvéd. — ⁸⁾ Serényi Béla gróf megbízottja. — ⁹⁾ Takarékpénztári igazgató. — ¹⁰⁾ Bankfiu. ¹¹⁾ ¹²⁾ Orvosok. — ¹³⁾ Gyógyszerész. — ¹⁴⁾ Pájer Ján s r. kath. plébános. ¹⁵⁾ Alitiz Aladár dr. tb. főszolgabíró. ¹⁶⁾ Komoróczy Miklós becéző neve.

sz elhunyt évtizedeken át e város falai között kifejtett, érdemessé téve magát a köztisztviselőre és általános becsülésre. A város képviselőtestülete, melynek egyik kiváló tagja volt, sokszor nagy hasznát látta az ő széleskörű ismereteinek, nagy tudásának és lelkes munkásságának s épen ezért indítványozza a polgármester, hogy elhunytá felett a képviselőtestület mély fájdalommal fejezze ki, emlékéit és érdemeit iktassa jegyzőkönyvbe s a gyászoló családdal részvétét jegyzőkönyvi kivonaton közölje.

Mikor a közgyűlés egyhangulag elfogadta a polgármester indítványát, lépett a terembe Bornemisza László nyug. főispán, a város diszpolgára s a képviselőtestület virilis tagja, kit első megjelenése alkalmából szívélyesen üdvözölte a polgármester s kérte őt, hogy azt a hosszú éveken át szerzett köztisztviselői értékes tapasztalatot és nagy tudást, melylyel a közigazgatás élén Bornemisza László mindenkor excellált, a város érdekében gyümölcsöztesse. Örömmel üdvözli a polgármester az új képviselőtestületi tagot, kinek megjelenése a közgyűlés külső fényének emeléséhez is hozzájárult.

Bornemisza László a lelkes eljenzéssel kísért beszéd után megköszönte szép szavakkal a polgármester figyelmességét és a közgyűlés rokonszenves megnyilatkozását, szívesen megígérte, hogy a város és polgártársai érdekeit, miként azt eddig is tette, ezután is mindenkor készségesen fogja tőle telhetőleg támogatni és munkálni.

Ezután a tárgysorozat pontjaira tért át a közgyűlés.

A vármegyei közkórház halottas házának a város által való használatára vonatkozólag előzetes tanácskozás után egy egyezségi tervezet készült, melyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott. Az egyezségben körül vannak írva a kórház hullaházának használatára vonatkozó feltételek s az ezekért járó ellenszolgáltatás a város részéről. A határozat jóváhagyás végett a megyegyűléshez terjesztetik.

A városi tisztviselők háborus segélyére vonatkozó belügyminiszteri határozat tudomásul vétetett. A segély 19829 kor. 60 fillér. A miniszterium által törölt Szabó temetőőr, Szontagh gazda és Kozlay fűtő részére dr. Wallentinyi Dezső felszólalása után 200—200 kor. drágasági segély szavaztatott meg.

Az 1916. január 1-én hivatalban levő Augyal Mária, Remenyik Margit és Csizy Kálmán díjnokok részére 10 hónapra 300—300 korona háborus segély szavaztatott meg s addig is, míg a belügyminiszterium által ez a határozat jóváhagyatik, előlegképen utalja ki a város az esedékes részleteket.

A város 1916. évi költségelőirányzatának felsőbb jóváhagyását tudomásul vette a közgyűlés.

A vízvezeték- és csatornázási szabályrendelet módosítását, melynek lényeges pontját az képezi, hogy a kötelező házi bevezetés időpontja a háború folytán 3 évre elhalasztott, a belügyminiszter visszaküldte azzal, hogy a módosításhoz elegendő a törvényhatóság jóváhagyása. Tudomásul vétetett és az életbeléptetés időpontja 1916. július hó 29-ére tüzetett ki.

Az 1915. évi gyámpénztári számadás ellen észrevétel nem adatott be s így az felterjesztetik a törvényhatósághoz jóváhagyás végett.

A kőbor cigányok elhelyezésére vonatkozó miniszteri rendelet intézkedése szerint f. évi jun. elején városunkban is megtörténtek az intézkedések, de ekkor kőbor cigányok nem tartózkodtak itt. A jövőben várható viszonyokra való tekintettel szükséges azonban a seregben a kiskoru Rácz Sára házának megvétele a város részére s a közgyűlés a tanács javaslata alapján ezzel a polgármestert meg is bizta.

A városi házipénztár, gyámpénztár és adóhivatal II-ik negyedévi vizsgálatára vonatkozó polgármesteri jelentés jóváhagyó tudomásul vétetett.

A vármegyei közkórház Andrássy-uti 875 alatti kőkerítésének áthelyezésére vonatkozólag — miután a kerítés csaknem mástól méterrel nyulik be az utszabályozási vonalba — Tóth Béla városi mérnök javaslatot adott be. Az új kerítés mintegy 5000 koronába kerülne. — A közgyűlés hozzájárult a javaslathoz s a tanácsot megbizta az alispánhoz teendő előterjesztésével. Az állami elemi fiu- és leányiskolának 1916.

és 1917. évi költségvetése elfogadott; Fábry Zoltán rendőrkapitánynak túlélvezett 400 kor. visszafizetésére 1917. április 1-ig halasztás adatott. Végül özv. Szöllősi Jánosné, néh. Gallick József kisk. gyermekei, néh. Tóth István kisk. gyermekei és kisk. Zeitz Julianna illetősége megtagadott, Vojencsák András illetősége elintéztetett, ezzel a közgyűlés véget ért.

A gömői ág. hitv. ev. egyházmegye pelsőczi közgyűlése.

E hó 26-án, szerdán tartotta Pelsőcön a Héregi főle vasuti vendéglő termében ez idei közgyűlést a gömői ág. hitv. ev. egyházmegye.

A közgyűlésen szép számmal vettek részt az egyházmegye világi és egyházi tagjai s az ülésen Kubinyi Géza főispán egyházmegyei elnök és Terray Gyula udvari tanácsos, főesperes elnökök lettek.

Ott láttuk a világi egyháztagnak sorában: Szent Iványi Árpádot, Hevessy Bertalant, Hevessy Lászlót, dr. Pösch Dezsőt, dr. Gaál Gusztávot, Pauks Lászlót, dr. Vieszt Károlyt, dr. Mihalik Dezsőt, dr. Langhoffer Lászlót, dr. Szontagh Vilmost, Smál Józsefet, Bihary Istvánt, Gál Istvánt stb.

A közgyűlés imával kezdődött, melyet Terray Gyula főesperes mondott. Utánna Kubinyi Géza főispán mondott nagyszabású elnöki megnyitó beszédet, mely megkapó vonásokkal vázolta az egyházmegyének a háború nehéz körülményei közötti életét s egy hatalmas és történelmi jelentőségű indítványt terjesztett elő.

A világháború vérzivatarában egyesülnie kell minden érzésnek és minden törekvésnek. Hívja fel tehát az egyházmegye az egyházegyetem útján az erdélyi szász ev. egyházat, hogy a magyarhoni ág. hitv. ev. egyházzal egységes szervezetben egyesüljön.

Az indítványnak ez a rövid vázlata, a kidolgozott indítványt Gál István várm. aljegyző, a közgyűlés folyamán megválasztott egyházmegyei jegyző olvasta fel.

Az indítványt meleg szeretettel üdvözölte több lelkes szónok s a végleges megszövegezés végett bizottság küldetett ki.

Ezután az 52 tárgyat tartalmazó tárgysorozat letárgyalására került a sor, melyet nagy figyelemmel és gonddal végzett az egyházmegye.

A közgyűlés déli 1 órakor megszakítottott s a vasuti vendéglő nagytermében fehér asztalhoz ült a közgyűlés közönsége.

Az izletes ebéd után 3 órakor folytatódott a tárgyalás.

A vármegye nyári közgyűlése.

Tegnap, szombaton, e hó 29-én tartotta rendes nyári közgyűlést a vármegye törvényhatósági bizottsága, amelyen a bizottság tagjai kevés számmal vettek részt, ami a lázasan folyó aratási és cséplési munkáknál való elfoglaltságban rejti indokát.

Az ülésnek legkiemelkedőbb pontja, a „hanvai remete“ nagyszabású indítványa volt, melynek sorsáról a gyűlés lefolyását tárgyaló tudósításunk számol be.

A közgyűlést d. e. 10 órakor nyitotta meg Kubinyi Géza főispán, az ülés jegyzőkönyvét dr. Fornet Gyula vármegyei főjegyző vezette. A főispán mellett Lukács Géza alispán foglalt helyet, az előadói asztalnál dr. Fornet Gyula várm. főjegyző, dr. Soldos Béla vm. II. főjegyző és Gál István vm. aljegyző ültek.

A főispán szívesen üdvözölte a megjelenteket s a közgyűlés az alispán jelentését az alispán felvilágosító felszólalása után helyesléssel vette tudomásul, annyival inkább, mert az aratás befejezésére vonatkozó adatok teljesen megnyugtatták a gazdaközönséget.

Tompa születésének 100 éves évfordulója.

Ezután a tárgysorozat második pontja gyanánt tárgyalásra került Gál István várm. aljegyző előadásában Hanvay Zoltán megyebizottsági tag következő indítványa:

„Mélyen tisztelt vármegyei Közgyűlés!

Az idő kereke feltartóztatlanul halad előre. A tegnapot követi a ma, a máát a holnap.

Minden napnak megvannak a kötelességei, ezeknek be nem váltása mindig menthetlen mulasztás. Nagyjaink iránt való kegyeletünknek megcsappanni nem szabad.

Ime, közel jutottunk azon időpont évszázados fordulójához, midőn 1817. szeptember 18-án hazánkban egyik halhatatlan koszorús költője: Tompa Mihály született. Az egész hazáé volt; de mégis elsősorban a miénk: Gömörvármegyéé volt. És teljes jogosultsággal tartottuk őt a magunkénak.

Midőn ezen, a mi méltó büszkeségünk megszületett, a költészet Múzsája csókolta homlokán és a sors már akkor arra predestinálta, hogy ő legyen hazánk leggyászosabb korszakában a néplélek gondviselészerű ébrentartója és ha esetleg az alaptalan reménykedés útján kockázatos vállalkozásokra akarta magát ragadtatni, ő volt az, aki a néplélek idétlen hullámlását allegóriáival menten elsimitotta. És éppen ezért hazánk annyi hálával egyetlen költőjének se tartozik.

Gömörvármegye mindenha halálával zárta szívébe nagy fiát. Midőn a nemzet érthetetlenül elkövette azon sajnós mulasztást, hogy neki, a nagy költői Triász legkésőbb elhunyt méltó tagjának Petőfi Sándor és Arany János mellé nem állította az ő szobrát is föl a fővárosban; szülővármegyéje szerény eszközei mérve szerint Rimaszombatban örökítette meg nagy szülőtte örök emlékezetét a Holló Barnabás által alkotott szoborral.

Őszintén megvallva, napról napra elhalványodik bennem azon reménysugár, hogy a nemzet a Tompa Mihály száz éves születési évfordulójakor reparálja a fővárosban mulasztását. De épp oly szilárd meggyőződés az, hogy szülővármegyéje ezen századik születési évfordulót hozzá méltóan fogja megünnepelni s egyben ezen ünnepeket a nagy költőhöz és önmagához egyaránt méltó módon fogja megörökíteni.

Öreg, megtört ember vagyok immáron. Teljesen ki stem már a közélet izgalmas forgalmából. Vártam, hogy más, nálam alkalmasabb valaki tegye a dolgot jóvá. Nem kis aggodalommal fordulok most is — miután az idő kérelhetetlenül halad — a vármegye mélyen tisztelt Közgyűléséhez, hogy vajjon nem fogják-e a vén ember őszinte megnyilatkozását szerénytelen felalakodásnak elnevezni. De két dolog megnyugtató. Először az, hogy már igazán alig van vármegyénkben rajtam kívül oly élő ember, aki mint én büszkeségemre oly közel jutottam a nagy korszakosság dacára a nagy költő pap szívéhez. Másodszor talán azon oknál fogva is számíthatok a mélyen tisztelt vármegyei Közgyűlés kegyes elnézésére, mivel helyes uton való megindulásom legfényesebb tanúsága az, hogy — amint tudomásomra esett — Budapesten a m. kir. Tudományos Akadémia és a Kisfaludy társaságnak vezetői, Berzeviczy Albert ő nagyméltósága és Beöthy Zoltán máris foglalkoznak a Tompa Mihály születésének százados évfordulója országos megünnepelésének módozataival.

És én nem látom a lebonyolításnak helyesebb módját, mint azt, hogy a mélyen tisztelt vármegyei Közgyűlés haladéktalanul vegye által a kezdeményezést oly módon, hogy a fővárosban megindult mozgalomért mondjon hálás köszönetet Berzeviczy Albert urnak és illusztris társainak, egyben pedig a jubiláris ünnepekre hívja meg kedves vendégeit a magyar Tudományos Akadémiát, a Kisfaludy Társaságot, a Petőfi Társaságot és a többi vidéki városokban érdemteljesen működő irodalmi társulatokat a kegyeletes emlékünnepe fényének magas fokú emelése céljából.

Magánkörben vita tárgyát képezte az, hogy mit jubileáljunk meg: 1917-ben születése száz éves évfordulóját — vagy 1918-ban halálának ötven éves évfordulóját. Szerintem ez vita tárgyát nem képezheti. Mert bármily becses kincset kap a nemzet 1918-ban a jászói káptalanánál deponált és ösmeretlen irodalmi hagyományában; mégis csak a Gondviselés az ő születésével és nem a halálával adta nekünk ezen nagy értéket.

Azonban — bármily lélekemelő is lesz ezen emlékünnepe; én azt hiszem, hogy ennél nem lehet megállni. A remek díszszónoklatok elhangzanak és a még remekebb jegyzőkönyvekben lesznek lezárva. Oly módról kell tehát gon-

doskodni, hogy valamely intézmény örök időnkig tanúságot tegyen arról, hogy a jubilánsnak örök emléket állítunk.

És ennek véleményem szerint az a leghevesebb útja, ha a vármegye közönsége életre kelti az „Akácvirág” által oly nemesen megindult, de aztán — fájdalom! zátonyra jutott tervet. Alapítsuk meg tehát a Gömörvármegyei Tompa Mihály kulturtársaságot, amely az ő dicsőségére és a nemzeti kultúra ápolásával hirdesse az ő dicsőségét mindaddig, míg magyar szó hangzik hazánkban.

Ezek előrebocsátása után bátor vagyok a mélyen tisztelt vármegyei Közgyűlés elé a következő indítványomat beterjeszteni:

1917. szeptember 28-án a vármegyei diszközgyűlést tart, amelyen megünnepeli a Tompa Mihály születésének száz éves évfordulóját, az ünnepély fényének emelésére tisztelettel vendégekül meghívja a magyar Tudományos Akadémia, a Kisfaludy- és a Petőfi társaságot és a vidéki városokban működő irodalmi társaságokat.

Megalapítja ugyanakkor örökidőnkig a Gömörvármegyei Tompa Mihály kulturtársaságot.

Az előzetes intézkedések megtételére szűkebb körű bizottságot választ, amelynek — miután az ünnepelt mint költő és mint lelkész egyaránt nagy volt — elnöke a vármegye első tisztviselője: az alispán, aki egyszersmind a gömöri ref. egyházmegye gondnoka.

Tisztelettel kérve indítványom elfogadását, mély tisztelettel vagyok

Hanva, 1916. évi július 9-én

A mélyen tisztelt vármegyei Közgyűlés alá-
zatos szolgálója: *a hanvai remete.*

Az állandó választmány a hanvai remete indítványát magáévá téve, a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja azzal, hogy az előkészítő bizottságban Lukács Géza alispán elnöklésével következő tagok kéretnek fel: Hanvay Zoltán, Sipeki Balás Lajos, Kubinyi Géza, Bornemisza László, Fáy Gyula, Terray Gyula, Czinke István, Szentiványi Árpád, dr. Wallentinyi Dezső, Farkas Géza, Marton János, dr. Kármán Aladár és Samarjay János. A bizottság jegyzője dr. Soldos Béla, helyettese Gál István.

Lukács Géza alispán volt az első felszólaló, ki meleg, lelkes szavakkal pártolta az indítványt, melynek elfogadása a törvényhatóság kedves kötelességét képezi. Tompa az egész nemzeté volt s az ő emlékének ünnepelése alkalmából felekezeti és pártpolitikai különbség nélkül kell tömörülni s a vármegyének marandó kulturalkotást kell produkálni.

Általános helyeslés kísérte az alispán szavait, melyek után Juhász László hanvai ref. lelkész, bizottsági tag emelt szót, gyönyörűen emlékezve meg Tompa Mihályról, ki az elnyomatás hosszú 15 esztendején keresztül allegóriáival hivatott ékesszavu kifejezője volt a nemzeti törekvéseknek. Az indítványt lelkesedéssel teszi magáévá abban a reményben, hogy az ünnepélyre már elpihen a világháború és ez a nemzet és a diadalmos béke ünnepe lesz. A bizottságnak azt ajánlja, hogy foglalkozzék méltó siremlék: mauzoleum építésével, mely ha 1917. szeptember 28-ára nem készülhetne el, 1918. júliusra — halála 50 ik évfordulójára — felépíthető volna.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta a hanvai remete és az állandó választmány indítványát.

Ezután még olvastatott Berzeviczy Albert következő levele:

„Nagyságos Alispán ur!

Folyó hó 10-éről kelt nagybecsű levelére legyen szabad egyelőre csak annyit válaszolnom, hogy Gömörvármegye ama nemes szándékát, nagy fiának, Tompa Mihálynak 100 éves születési évfordulóját ünnepélyesen megünnepelni s ez alkalomból az Eperjesi Széchenyi-körhöz hasonló Tompa Mihály kulturtársaságot alapítani, lelkes és hazafias örömmel üdvözölöm s részemről szívesen fogok minden tölem telhetővel hozzájárulni e vállalkozás sikerének előmozdításához.

A tervezett ünnepély ideje még oly távol van, hogy abban való személyes részvételemre nézve már most kötelező ígéretet nem tehetek. De nem kétlem, hogy az Akadémia és a Kisfaludy-társaság — amelyek halhatatlanok — ez ünnepélyen való képviseltesítésükről szívesen fognak gondoskodni és szerencsésnek fogom

magamat vallani, ha e képviseltesítés tisztelettel engem fog érhetni.

Fogadja nagyságos Alispán ur őszinte tiszteletem kifejezését, melylyel vagyok

Berzevicze (Sárosm.), 1916. július 18-án

kész szolgálója:

Berzeviczy Albert.

Tanítók jutalmazása.

Dr. Soldos Béla vármegyei másodfőjegyző előterjesztette ezután a magyar nyelv sikeres tanítása körül legtöbb érdemeket szerzett tanítók megjutalmazása ügyében megtartott bizottsági ülés jelentését.

A bizottság javaslatához képest a következő jutalmazások történtek:

A Fáy Gusztáv-féle alapítvány 240 koronás kamatjövendelmét Pazár Gusztáv kövii ág. ev. iskolai tanító kapta.

A gömörvármegyei közművelődési egyesület 100 koronás jutalomdíját, továbbá a nemzeti pénztár kamatjövendelméből 50 korona, összesen 150 korona Némethi Kálmán süvetei róm. kath. tanítónak adományozták.

A nemzeti pénztár kamatjövendelméből ez évben egy 120 koronás, kettő egyenként 100 koronás, kettő egyenként 80 koronás, kettő egyenként 70 koronás és négy egyenként 60 koronás jutalomdíj állapított meg.

A 120 koronás jutalomdíjban Lipták Endre rimakokovai állami elemi iskolai igazgató-tanító; a 100 koronás jutalomdíjban Czibur László joisvai állami elemi iskolai és Breuer János rimaráhói ág. ev. iskolai tanító; a 80 koronás jutalomdíjban Kovácsné Rettegny Julia hoháryházi áll. el. iskolai tanítónő és Marton Gyula perjesei ág. ev. iskolai tanító; a 70 koronás jutalomdíjban Oberländer János restéri ág. ev. tanító és Nemes Elza dobsinai áll. óvónő; a 60 koronás jutalomdíjban Prohászka Antal kakasaljai róm. kath. iskolai tanító, Adám Gizella tiszolczi áll. óvónő, Dvorszki Ilona nagyveszvéresi áll. iskolai tanítónő és Haasz Anna Karolin martonházi áll. óvónő részesített.

Egyéb ügyek.

Ezután az egyenes adó felszólamlási bizottságba póttagként Badány Gyula nyug. városi rendőrkapitány választott meg.

A putnoki főszolgabíró előterjesztésére a községi tisztújítások és a választás alá eső képviselőtestületi tagok választásának elhalasztása tárgyában feliratot intéz a vármegye a belügy-miniszterhez.

A vármegyei közkórházi orvosok javadalmazásápal felmerült évi 1400 korona többlet a vármegyei ebadó-alap közegészségügyi felelősségéből egyenlített ki.

Elintéztetett a belügyminiszter rendelete özv. Vályi Nagy Pálné részére előlegként kifizetett összegnek megtérítése tárgyában; Wolf Ede felebbezése Dobsina város faeladása ügyében; a tiszolczi „Sajba” nevű erdőrész fájának eladása; Nagyrőcze város tisztviselőinek háborus segélye; Rimakokova több községi ügye; egyes községek anyakönyvi díjaknak átengedésére vonatkozó határozata s hadikölesön és jótékony-sági ügyek.

Dr. Ladányi László tb. főszolgabírónak a IX. fizetési osztályba való előléptetését a közgyűlés elhatározta. Tudomásul vétetett Schidlbacher 25. gyalogezredbeli parancsnokló ezredesnek a vármegye üdvözlését megköszönő levele s a vármegyei székház tüzifaszükségletének biztosítására vonatkozó alispáni előterjesztést a közgyűlés magáévá tette.

Olvásokhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Hirek és vegyesek.

Forgácsok.

apró okoskodások, feleletre sohasem váró kérdések jönnek hétről hétre e helyre.

*

A cipő ugy is mint téma, ugy is mint cipő, a mai világban igen kopott. Mindenki

azon sir, hogy milyen drága a cipő s mindenki akkor sir, ha a cipővásárlás szomorú eseménye aktuális.

A cipőről hallottam s tovább adom a következő rejtélyes kérdést:

— Ha egy cipő ez előtt két esztendővel nyolcz pengő volt, tavaly 20 koronáért megtejtettem s most 25 koronáért megtaláltattam, mily értéket képvisel a hagyatékomban, ha esetleg legközelebb a rimaszombati piac árának tanulmányozása közben megüt a guta?!...

*

Egy másik kérdést is tartogatok a tarisznyámban s ezt is ide írom, hátha gondolkodik felette valaki:

— Ha én azt álmodnám egyszer éjszaka, hogy a rimaszombati vasuti állomás első osztályú várótermében kényelmes fotelokban várom a hatóságai liszthez hasonló pontosságú vonatot s megünva a várakozást kísértáram a peronra, ahol gyönyörű virággruppok és kikapcsoló utak vártak arra, hogy élvezzem őket, vajjon lehetetlen birodalomba tévednék?

Ha Várgedén megcselekszem ezt úgy érzem, hogy nem, ha Rimaszombatban úgy érzem, hogy igen. Vajjon mi ennek az oka? *Glin.*

Lányok, staniolt adjatok,

azt a sok-sok szelíd esillozásu, zizegő és libbenő papírost, amit hajdani, békés évek óta halomba gyűjtött vagy súlyos gömbbő gyúrt fehér keztek. — Nem kell keresnetek ugy-e? Látom, ott rejtőzik a féltve őrzött fiókban, egy egy színes szalag, egy-egy emlékezetes tánczrend, néhány illatos levélpapíros, néhány fénykép és egy üveges diskret orgona, orchidea vagy kábító kaliforniai poppy között. A sok szép semmiség közül előcsillan a teteje, nyuljatosok be érte és vegyétek elő. Elkérjük tőletek ezt a kedves játékot, mert komoly dolog lett ebből is, mint sok más játékból.

Adjatok oda, de bucsuzatok el tőle, hiszen talán lány éveitek sok színes percéből gyűlt, gyuródott össze: az egyik begyúrt foszlánya emléke egy csöndes sétának, amikor bonbonnal töltött staniolt nyújtott felétek egy fü keze, és ti talán szebbet és többet is gondoltatok, mikor egyszerűen azt mondtátok: köszönöm. A másikat akkor fejtettétek le a benne rejtőző csokoládéról, mikor tágranyilt szemmel csüggtetek a mozivásznon karsu, frakkos Psylanderen, a harmadik tartalmával egy forró szupécsárdás után, két korty pezsgő közt édesítettétek meg a szátokat, a negyediket pedig szórakozott kézzel ejtettétek le otthon a szőnyegre, amikor egyedül voltatok tavaszi délutánon és a pamlag puha sarkába huzódva, elengedtetek a valóság pórázáról gondolataitokat.

Mind így gyűlték össze, könnyű, szaladó perczek közben, napfényes majálison, bársonyos nyáresti fagyalt-lumpoláskor, keringő közben, vagy egy megnyert Vielliebchen eredményeképen. De most erre ne gondoljatok, most bucsuzatok el tőlük sajnálkozás nélkül, és adjatok oda mindnyájan és mind, mert szomoruan komoly és fontos utra indul el a sok staniol. Elindul élet és halál, vér és könny közé, elindul azok közé, akik biztosan közel vannak hozzátok akkor is, ha messze Galicziában vagy az olasz határon fütynéltek mellettük a golyók. — Elindul azok közé, akikről ti a rózsaszín lapokat várjátok és akiknek ti a rózsaszín lapokat külditek. *X.*

*

Az országos Hadsegélyző Bizottság a háboru céljaira staniol papírt gyűjt. Golyó, srapter készűl ebből az ezüstös vékonyságból, amely oly babonásan kedves kincse volt sok leányszobának. A gömöri lányok szíve meleg és szeretetteljes volt eddig minden háboru mozgalommal szemben, most sem szabad hidegen fogadunk a háborunak azt a kívánságát, amely talán az álmok egy darabját követeli a maga számára.

Bizalommal adressáljuk tehát e sorokat a gömöri lányok szívéhez s kérjük, hogy összegyűjtött vagy összegyűjtendő staniol papírjaikat és golyóikat küldjék a gömöri vármegyeházára Lukács Margitka címére, aki ezen nemes és szép tartalmu mozgalom élére állt, hogy a gömöri lányok nevében büszkén és szeretettel tesszen áldozatot a haza szentséges oltárán.

Minden küldemény, a súly feltüntetése mellett, nyilvános nyugtázást talál a „Gömör Kishont” hasábjain.

*

Személyi hírek. *Kubinyi Géza* főispán pénteken Rimaszombatra érkezett s innen ma vasárnap Gömörpanyitra utazott. *Lukács Géza* alispán az elmúlt hét szerdáján hivatalos ügyben Klenócson tartózkodott.

Kolbay Sándor kir. törvényszéki elnök f. hó 27-én néhány heti távollét után hazaérkezett. *Dr. Wallentinyi Dezső* főgimn. tanár, ki hat heti távolléte alatt Vörösvárt a Rákóczy Lászlóra vonatkozó több értékes adat után kutatót, eredményes munkája bevégezése után e héten hazaérkezett családja körébe.

Ferencz József-rend. A király wiatrowicei lovag *Wiktor Tádé* nyug. ezredesnek, opocznói körzetparancsnoknak, a ki mint az 5 ik gyalogezred ezredese Rimaszombat polgári társadalmának is kedvelt tagja volt, kitűnő szolgálata elismerésül a hadiékítményes Ferencz József-rend tisztikeresztjét adományozta.

Kinevezés. A m. kir. belügyminiszter a rimaszombati m. kir. pénzügyigazgatóság székhelyén az 1914—1916. évekre terjedő 3 évi időtartamra alulírott adófelszámolási bizottságnak *dr. Löcherer Tamás* kórházi igazgató főorvos elhatalozásával megüresedett elnökhelyettesi tisztségre *dr. Ráróssy Gyula* ügyvéd, rimaszombati lakost kinevezte.

Eljegyzés. *Ragályi István* rimaszombati kir. fogházfelügyelő eljegyezte *Lengyel Erzsike* urleányt. (Minden külföldön értesítés helyett).

Uj postafőnök. A helybeli magy. kir. posta- és távirtdahivatal vezetését a *Matterny A.* távozása óta *Szerbák Géza* Miskolcziól ideiglenesen áthelyezett felügyelő látta el kiváló buzgalommal és pontossággal. Most a hivatalfőnöki állás betöltetett s Budapestről *dr. Kovács István* posta- és távirtda főtiszt helyezettett át ide, illetve neveztetett ki főnökké. Az új hivatalfőtiszt folyó hó 23 án átvette elődjétől a hivatal vezetését s mint értesülünk, kiváló szaktudása, rokonszenves egyénisége már most arra enged következtetni, hogy a hivatal vezetése kitűnő kezekben lesz s a legszebb reményekkel tekinthetünk a főnök működése elé. Ebben a reményben szívélyesen üdvözljük az új vezetőt s mondunk neki barátságos „Isten hozott”-at, elődjétől pedig, ki a legjobb indulattal igyekezett nehéz feladatának megfelelni, szívélyesen veszünk búcsút.

Hírek a vármegyeházáról. *Kubinyi Zoltán* vármegyei árvaszéki ülnök, a ki a mozgósítás óta csendőrségi szolgálatot teljesített, tekintettel azon körülményre, hogy *Szelezky Árpád* tb. árvaszéki elnök egészségi okokból hosszabb szabadságra menni volt kénytelen, a népfelkeltési tényleges szolgálat alól felmentetett s elfoglalta hivatalát. — Ugyancsak felmentetett *Meskó Barna* vármegyei aljegyző, árvaszéki jegyző is, a ki az alispáni hivatalhoz osztott be. *Meskó Barna* beosztásával a hivatali ügybeosztás lényeges változáson ment át s ez év augusztus hó elsejétől új reszortot kaptak az egyes előadók. *Dr. Fernet Gyula* vm. főjegyző az ápolási ügyeket és az elhagyott gyermekek ügyét kapta az eddigi ügybeosztásához, *dr. Soldos Béla* mint külön ügykört: a közlelemzési, elnöki és a mozgósítással kapcsolatos ügyeket referálja, *Gál István* átvette a be nem osztott ügyeket s kevés kivétellel az összes kihágások intézését s különálló reszortként a hadikölcsön, ipari, sajtó, művészeti és kulturális ügykört, *Meskó Barna* a községi illetőség és állampolgársági ügyek előadója lett. A többi előadóknál változás nem történt, kivéve *Kertész Lajos* főállatorvost, aki a törvényhatósági munkabizottság előadója lesz.

Főgondnoki beiktatás. A pelsőci református egyház egyhangu lelkesedéssel első főgondnokává tansági *Nagy Elemér* rozsnói járási főszolgabíróvá választotta meg, akit díszes egyházi állásába ünnepélyes isteni tisztelet keretei között iktatta be e hó 23 án, vasárnap az egyházközség. A beiktató isteni tiszteleten részt vett *Kubinyi Géza* főispán is a nála vendégként időző *Halász Lajos* koronagyézsessel s rajtuk kívül az ünnepelt főszolgabíró felesége s számos tisztelője. — Az isteni tiszteleten *Dusza János* pelsőci ref. lelkész meleg tónusu, költői

szépségű háboru beszédet mondott, mely után a presbitérium az Ur asztala elé ment s gyűléssé alakulva, a főgondnoki eskütétel megtörtént. Ezután a szeretet és nagybecsülés szavaival üdvözölte *Dusza János* lelkész az új főgondnokot s utána *Csizy Béla* tanító a tanszületet és presbitérium nevében, *Czékus István* pedig a község nevében tolmácsolta az öröm és tisztelet érzéseit. Az ünnepies beiktatás után 70 terítékű közebed volt *Bergstein Miksa* vendéglőjében, ahol az első felköszöntő a királyra, a második az ünnepelt főgondnokra történt. Az ebéd alatt *Nagy Elemér*né, a főgondnok neje 1000 koronás alapítványt tett egyházi czélokra, mely a többi adományokkal 1400 koronára szaporodott. *Kubinyi Géza* főispán pedig felhasználva az ünnepélyes alkalmat, 100 koronát adományozott oly czélból, hogy *Pelsőcz község* volt érdemekben gazdag ev. főesperesének: *Szentpétery Sámuel*nek és a község fejlesztése körül lelkesen munkálkodó volt főjegyzőjének: *Fridrich Vilmos*nak emléke a községben felállítandó szoborban találjon kegyeletes megörökítést. A nemes czélra a jelenlevő *Gintner Bálint* rozsnói földbirtokos 50 koronás adományt tett.

Pelsőci HAMOS ALADÁR.

Rimaszombat város és a gömöri uri társadalom egy egyéniségében és jellegzetességében markáns alakja: pelsőci *Hámos Aladár* e hó 26-án Poprádon agyszélhűdés következtében hirtelen meghalt. A halál hideg, s az ő forró temperamentumához és meleg véréhez mérten fagyosan hideg keze akkor érte őt, mikor a tátrai fűdők felé utazott, hogy az egy évvel ezelőtt megrendült, de azóta szívós energiával helyreállított egészségét megacézolja. — *Hámos Aladár* neve, egyénisége és élete egy külön fogalomvá vált a gömöri társaság világában, ez a fogalom magában foglalja egy igazi ur minden nemességét, kedélyét és világtelfogását. A háboru vérzivatarának kitörése nem hagyta nyugodni örökké fiatal vérért s ma legendák és hősi krónikák szólnak arról, hogy a szerb harcztéren, hogy vadászatot az ellenségre a „magyar komitáció.” Lehet, hogy a harcztéren rendült meg örökösnek látszó életereje s a háboru áldozata lett a jó kedv, erő és uri élet. *Hámos Aladár* halála nagy veszteség előkelő rokonaira, a gömöri társadalomra nézve, de vesztesége a gömöri sportnak is, melynek mint szenvedélyes vadász, urlovas, agarász és tenniszező lelkes embere volt. A vármegye közügyei iránt is élénk érdeklődést tanúsított, régebben tagja volt a törvényhatósági bizottságnak s a vármegye állandó választmányának is. — A hült tetemetek rejtő koporsó folyó hó 28 án délelőtt érkezett az itteni állomásra s délután 3 órakor a családtagok kísérete mellett Dúsára szállították, hol az ág. ev. templomban felravaltották. — A temetés folyó hó 29 én, szombaton délután 4 órakor nagy részvét mellett ment végbe Dúsán.

Halálozások. Csáthi *Kriston Kálmán* helybeli törvényszéki irodatisztet mély gyász érte, amennyiben testvére: id. sasi *Szabó József*né szül. csáthi *Kriston Gizella*, fáradhatatlanul munkás, erényekben gazdag és sok megpróbáltatástól látogatott — életének 64 ik évében, boldog házassága 44 ik esztendejében f. hó 21 én Kemecsen elhunyt. Előkelő, kiterjedt családt gyászolja az elhunytat, kinek hült tetemetét folyó hó 23 án nagy részvét mellett temették el. — A családot mostanában másik gyász is érte, amennyiben a hozzájuk közeli rokonságban *Heuffel Sándorné* szül. brugnerai és prátai *Porcia Elvira* grófnő Budapesten meghalt.

Hősi halál. Egy, a gömöri vezető családok köréből származó fiatal hős haláláról adunk szomorú hírt, amikor megírjuk enyedi *Jankó Ferencz* tüzérszázalós az északi harcztéren hősi küzdelemben 19 éves életével áldozott a hazájáért. A fiatal hős mint tényleges katona teljesített szolgálatot s derekas és igazán vitéz magatartásáért a nagy arany vitézségi érmet kapta. A gyilkos golyó a megfigyelőben érte a bukovinai harcztéren. Halálát *Jankó Miklós*, a máramaroszigeti kulturmérnöki hivatal főnöke és családja gyászolja, akiket a származás szálai fűznek Gömörhöz, mert az elesett hős nagyatyja gömöri országgyűlési képviselő volt, de ezen kívül a rokoni kötelékek révén is közelről érdekel bennünket e szomorú esemény.

Sikeres vizsga. *Jakovetz* Ilonka, a helybeli állami polgári leányiskola kiválóan képzett és közszeretnek örvendő segédtanítónője, ki nek elemi népiskolai tanítónő és rajztanárnői képzettsége van, amellyel, hogy állását az iskolánál példás buzgalommal töltötte be, nagy szorgalommal készült a magyar nyelv és történelmi szakban tanárnői képesítő vizsgára is. — Örömmel értesülünk, hogy a képesítő oklevelet vizsgája sikeres letétele után megkapta.

Katonai berendelés. Mint laptársunk, a „Rozsnyói Hiradó” írja, a beszüccsébányai 16. honvédegyalozred kiegészítési parancsnoksága dr. *Auerbach* Lajos rozsnyói kórházi orvost katonai szolgálattételre behívta és a Miskolcra elhelyezett katonai barakkórházakhoz osztotta be szolgálattételre.

Katonai kinevezések. *Magda* László 16. honv. gyalozredbeli százados soronkívül őrnaggyá lett előléptetve.

Dr. *Lisszauer* Dezső 1. népfelk. parancsnokság nyilvántartásában álló orvos népfelk. segédorvossá lett kinevezve.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter megengedte, hogy kisk. *Linzenbold* József rimaszombati illetőségű, ugyanottani lakos családi nevét „Ligeti”-re változtassa.

Értesítő. A helybeli egy. prot. főgimnázium 1915—16. tanévi értesítője *Loysch* Ödön igazgató összeállításában az elmúlt hét folyamán megjelent. Az érdekeltek a vidéken posta útján kapják meg. A helybeli tanulókat azonban lapunk útján arra kéri *Komáromy Géza* igazgatóhelyettes, hogy — tekintettel arra, mert az iskola mindhárom pedellusa katonai szolgálatot teljesít s így az Értesítőnek a városban való széthordására illetve kézbesítésére nincs embere, az Értesítő átvétele végett jelentkezzenek bármikor *Loysch* Ödön igazgató *Losonczy-utcai lakásán a földszinten.*

Gyorsvonat Budapestre. Lapunk múlt számában jeleztük, hogy a Ruttka—Fülel—Budapesti vonalon a gyorsvonat beállítása nagy akadályokba ütközik. Most örömmel értesülünk arról, hogy július hó 28. óra a reggel fél 7 órakor városunkból induló vonat csatlakozást nyer Füleken a gyorsvonathoz, úgy, hogy az utazó közönség délben Budapestre érkezik Füleken át és nem kell immár Miskolc felé nagy költséggel kerülő utat tennie.

Leányarató. Nem arról a dalikázó piroskendős aratóleányról akarok írni, aki az erős férfikézrel vágott rendeket szedi markokba a ringó buzatáblákon. — Ez „arató leány”, a mi Katona Julink pedig „leány arató”! Tessék a szörendre ügyelni! — A sajórecskai határban *Katona* Juli vágja a rendet. Arat. Nem a maga földjén, még csak nem is az apján vagy családján. Részes aratást vállalt a falubeli gazdembereknél — akik a harcztéren küzdenek. — Magához vette egyik leánytársát, ez szedi a markot utánna, ő pedig rendületlenül vágja pengő kaszájával a beéredett buzakalászokat. A hét elején utaztam arra. Akkor már pár száz kereszt életet aratott le *Katona* Juli! Éppen az országút mellett dolgozott. Eleinte azt hittem hadi özvegy, aki munkás hiányában saját termését aratja. Megdicsértem. Odébb azonban mikor felvilágosították, hogy neki se földje, de még családja sincs, mert még hajdon és saját jószántából csapott fel részes aratónak, még nagyobbra nőtt előttem. A hadisegélyből láblógázva kényelmesen éledgélő sok hadi özvegy példát vehetne *Katona* Julitól. Sajórecske már azelőtt is nevezetes falu volt, mert a nóta szerint „ott terem a barna menyecske”. R. c. ke tehát büszke volt menyecskéire. — Most pedig *Katona* Julira lehet büszke, akihez ennek a kopott tornyu kis falunak szívből gratulálunk.

Hír orosz fogságból. „Az Est” szerkesztőségéhez e héten hely és keltezés nélkül érkezett tudósításban közli *Danis* (?) Ratkóról, hogy orosz fogságban van és jól érzi magát.

Szerencsétlenül járt hivatalszolga. *Fekete* Gábor, a ratkói főszolgabírói hivatal szolgája, aki katonai szolgálatot teljesít, a tiroli harcztéren *Radzmandorfs* közelében gyakorlatozás közben egy tolyóba beleesett és megfúlt.

Postai áthelyezés. A helybeli m. kir. posta- és táviránál négy év óta példás és lelkiismeretes pontossággal működő s a közönséggel szemben mindig előzékeny *Sághy* Ilonka, a miskolczi posta és távirahivatalhoz lett áthelyezve. Helyébe Rozsnyóról jön *Herczog* Jolán, ki már e napokban átveszi az itteni szolgálatot.

Jóváhagyott vásári helypénzdíj-szabályzat. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg jóváhagyta Nagyrőcze r. t. városnak módosított vásári helypénzdíj-szabályzatát.

Iskolaépítési államsegély. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a kövecsesi, hanvai és eszri ref. iskolák építési költségeire 3000—3000 korona államsegélyt engedélyezett.

Községi polgári fiu- és leányiskola Poprádon, a Magas-Tátra alján. — Orvosilag ajánlott hely. — Tanulók német családoknál olcsón elhelyezhetők. — Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál: 5—8

Horn József, igazgató.

Péter Pál-napi Vöröskereszt gyűjtés. A főispáni hivatalhoz a következő adományok érkeztek a Péter Pál napi Vöröskereszt gyűjtés céljaira: *Jolsva* városi gyűjtés újabb eredménye: 4 kor. 50 fillér, ezzel a már kimutatott 1033 kor. 84 fillér 1038 kor. 34 fillérre emelkedett. *Jolsva* város tehát a második helyen áll a megye városai között a jótékonykodás tekintetében. A putnoki járás gyűjtése 1681 kor. 59 fillér, mely összeg készpénzben befolyt a főispáni hivatalhoz. A ratkói járás gyűjtése 303 kor. 66 fillér, özörényi ref. egyház Özörény 5, Pósa István Bátka 15 kor. Rimaszombati járás gyűjtése 1118 kor. 40 fillér. A garamvölgyi járás főszolgabírája 749 kor. 24 fillért, a feledi főszolgabíró pedig 1406 kor. 18 fillért közvetlenül a Vöröskereszt központi igazgatóságához terjesztettek be.

Igazgatósági ülés. A kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma, július 30. án vasárnap délelőtt 11 órakor a pénztár helyiségében ülést tart, melyen több betegsegélyezési és kártalanítási ügy kerül elintézésre.

A Rimaszombati Konzervgyár Részvénytársaság vásárol minden mennyiségben: kerti szamóczát, erdei szamóczát, szedret, málnát, almát, aranyalmát, körtét, ringlót, zöld diót, szilvát, dinnyét, somot, vörös áfonyát, fekete áfonyát, csipkebogyót, továbbá gombát, zöld és vörös babot, sárgarépát, petrezselymet, vöröshagymát, zellert, paradicsomot és mézet.

Ajánlatok a gyár igazgatóságához küldendők, egyéb megkeresésekre telefonon vagy levélben a konzervgyár igazgatósága azonnal válaszol.

8—*

Adományok. A „Vörös kereszt” egyesület javára ujabban vettük és hálás köszönettel nyugtázzuk a következő szíves adományokat: *Pénzbeliek:* *Spilger* Árminné (Balogrussó) 20 korona. *Péckh* Gyula kadet 10 korona. *Raab* Ernő zászlós 10 korona.

Természetben: *Hámos* Aladárné 30 l. ribizli. *Szerző* Andrásné (Mezőtelkes) 10 drb. tojás. *özv. Kovács* Jánosné (Alsóbalog) 3 l. tej. *özv. Palm* Nándorné 101 drb. „Uj Idők” és „Érdekes Ujság”. *Haboday* Sándorné (Détér) 6 drb. tojás, néhai *Ujházi* Tivadarné hagyatékából 17 drb. szépirodalmi könyv. *Jellinek* Bertalanné 25 drb. sétatálcza. *Demenik* Istvánné (Jánosi) 10 drb. tojás. *Szabó* László (Várgede) 23 drb. kalács.

az elnökség.

Pótvásár Rimaszombatban. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 16221. számú engedélye alapján tolyó július hó 31-ik napján (hétfőn) Rimaszombatban pótvásárt engedélyezett, amelyre vézmentes helyekről mindentéle hasított körmű állat felhajtható.

Drágul a posta. Október 1-től a postaforgalom díjtartóját emelik. Az egyszerű levél portója 15 fillér lesz, az 5 filléres levelezőlap ára még nincs biztosan megállapítva, de 8 vagy 10 fillér lesz előreláthatólag. — A távirati díjat szintén emelik, egy szó díja 8 fillér lesz. Nyomatványok továbbításának díja 50 gramig 3 fill., csomagszállítás díja 5 kilogramig 80 fillér, azon túl 5 kilogrammonként emelkedő egységes díj-szabás lesz.

Hirdetmény

4731. sz. A jövő évi terményszükséglet beszerzése tárgyában 1750. és 2117/1916. M. E. szám alatt kelt kormányrendelet a magán háztartások részére szükséges buza, rozs, kényszeres, köles, árpa és zab termények bevásárlására a f. év október hó 15. napjáig tűzött határidőt.

Ezen idő alatt a lakosság magát a helybeli piacokon akadálytalanul elláthatja a felsorolt terményekkel, azonban csak a hatósági engedély alapján és csak az abban megállapított mérvben és módon.

Ugyisint hatósági engedélyhez van kötve az ekként bevásárolt termények megőröltetése is. Ugy a vásárlási engedélyek, mint az őrlési tanusítványok kiállításával s a vonatkozó nyilvántartások vezetésével városi aljegyzőt bízom meg, akit utasítottam, hogy a hozzá forduló feleket minden szükséges felvilágosítással is lásson el.

Felhívom ezért a város közönségét, hogy a saját érdekében is minél szélesebb körben lássa el magát a felsorolt terményekből, hogy ily módon városunk közlelémezése fokozottabb mérvben biztosítva legyen.

Rimaszombat, 1916. július 21. én.

Dr. Kovács, polgármester.

Szerkesztői üzenet.

L. M. Jólész érzéssel olvastuk.

Jegyző. Az „X” jelzésű hangulatokat *Meskó* Barna várm. aljegyző, belső munkatársunk írja, „kő”-vel dr. *Mihalik* Dezső munkatársunk szígnálja az írásait.

L. V. Szendrőtlád. Köszönettel megkaptuk, legközelebb sorát ejtjük.

A jövő tanévre intelligens

családból iskolás gyermeket teljes ellátásra vállal magasabb tisztviselő neje. — Német nyelv gyakorlás, zongorahasználat háznál. — Egészséges lakás, tápláló étkezés. — Leánygyermek előnyben részesül. — **Cím:** Gyermekotthon Szemere utca Miskolc.

Egy diszes vaskályha

és egy

barna cserépkályha

mindkettő keveset használt — majdnem új — eladó. **Kinél?** megtudható a kiadóhivatalban.

Rimaszombati gépgyár és öntőde

ELFOGAD mindennemű gazdasági és egyéb gépek javítását. Előnyös árban szállít készleten levő **benzin- és nyersolajmotorokat,** 1—6 **cséplőket, kazalozókat és szőlőpréseket,** ugyisint egy használt — teljesen kijavított — 6 HP. Máv. **gőzcséplőkészletet.** — **ELVÁLLAL** jól berendezett és gépekkel felszerelt asztalos műhelyben mindennemű **asztalos munkát.** Költségvetéssel készséggel szolgál:

Rimaszombati Keresk. és Közgazdasági Bank Gépgyára.